

Emneevaluering LOGO325, elektivt fordypningsemne i alternativ og supplerende kommunikasjon.

LOGO325 er etablert i den nye studieplanen som et elektivt tilvalgskurs med omfang fem studiepoeng. Kurset ble avviklet første gang høsten 2014. Tema for kurset var alternativ og supplerende kommunikasjon, ASK. Kursholder var dosent Margareta Jennische, Uppsala Universitet.

Kurset ble avviklet over omlag fire uker, med en uke til forberedelse, en uke med intensiv undervisning bestående av 1) ti timer forelesninger, 2) tre timer workshop om utvikling av BLISS-kart, 3) kasi for arbeid i pbl-grupper og 4) tre timer seminar for framlegging av PBL-arbeidet. Siden dette var et påbyggingkurs ble det ikke gitt organisert veiledning til PBL-arbeidet, men studentene ble inndelt i basisgrupper, som også skulle fungere for løsning av hjemmeeksamen. To uker var satt av til arbeid med nye kasi for hjemmeeksamen.

Anbefalt litteratur for kurset besto av bøker samt noe kompendielitteratur, utdrag fra lovtekster som beskriver rettigheter for barn og voksne med kommunikasjonsutfordringer, samt retningslinjer fra ulike land. «Hovedbøkene» om habiliteringsarbeid og ASK var på norsk, men noe litteratur var engelsk- og svenskspråklig. Kurset gav i tillegg utfordringer til å finne fram til og kvalitetssikre informasjon fra internett, særlig i tilknytning til å vurdere språk- og kommunikasjonsvansker i ulike diagnosegrupper og finne fram til nyere forskning om ASK og anvendelse for ulike brukergrupper.

Hjemmeeksamen ble gitt i form av fire kasi for drøfting av anvendelse av ASK fra et logopedperspektiv. Oppgavene ble gitt som PBL-oppgaver, men det ble fordret individuelt utformede besvarelser. Kasi var utarbeidet av faglærer, og var derfor i svensk språkdrakt. Hjemmeeksamen ble vurdert med karakterskalaen A-F i henhold til føringene i studieplanen.

Studentevalueringen er foretatt gjennom spørreskjema på Mi Side. Seks av studentene som fulgte kurset har gitt tilbakemelding på denne måten. Som følge av praksisavvikling umiddelbart etter kurset er det ikke gjennomført eget evalueringsmøte

Studentenes evaluering

Seks deltagere gav tilbakemelding om kurset på Mi Side. Fem deltagere vurderte undervisningen som bra, og at nivået var passelig men to mente nivået var høyt. Omfanget og nivået av litteratur ble i hovedsak ansett som passelig. Flere mente arbeidsmengden for kurset samlet sett var for omfattende, men at læringsutbyttet samlet sett var bra. En student bemerket at det var utfordrende å lese kasi til eksamen på svensk og at dette burde endres. Eksamensformen ble av flere vurdert som arbeidskrevende og med for stort omfang for fem studiepoeng.

Av mer generelle kommentarer, fremkommer det at tema om alternativ og supplerende kommunikasjon bør videreføres, men det er ønske om større bredde i tilnærminger og ikke så tungt fokus på BLISS. Det fremkom også et ønske om tettere tilknytning til problemområdene fra LOGO320.

Eksamensresultater

Av de 16 som avla eksamen oppnådde fire karakteren A, ni karakteren B og tre fikk karakteren C. Det var ingen ting som tilsa at vansker med tolkning av oppgaven var til hinder for besvarelsen. I hovedsak ble det avgitt svært reflekterte og innholdsrike besvarelser på oppgavene. Men noen studenter viste mangelfull forståelse for logopedens rolle i forhold til veiledning av andre grupper, og mangelfull forståelse for brukerbehov ved omfattende kommunikasjonsvansker, og hvordan ulike kommunikasjonshjelpemidler kan avhjelpe ved ulike behov. Mer usystematiske tilbakemeldinger tydet på at PBL-gruppene ikke fungerte helt etter intensjonene, men at flere studenter fant andre arbeidsformer når det kom til fasen med løsning av hjemmeeksamensoppgaven.

Vurdering

Siden kurset i realiteten ble en innføring i habiliteringsarbeid, omfattende funksjonsnedsettelse og anvendelsen av grafiske symbolsystemer for ASK, tema som studentene våre får lite innføring i tidligere i studiet. BLISS ble valgt som hoved tilnærming, siden det er det eneste grafiske symbolsystemet som er bygget opp som et språk, og med muligheter til også å favne om abstrakte begreper. Det ble nok mye stoff som måtte gjennomgås og diskuteres for at studentene skulle få en viss kompetanse for bruken av alternativ kommunikasjon. Kanskje kan fordelingen av tid mellom undervisning, PBL grupper og hjemmearbeidet drøftes for fremtidige kurs. Enkelte grunnleggende emner, som det internasjonale systemet for klassifisering av funksjonsnedsettelse (ICF) og modeller kommunikasjonsutvikling bør i hovedsak være etablert hos studentene i forkant av kurset, for eksempel gjennom at logopedisk arbeid i habilitering av barn og voksne med omfattende funksjonsnedsettelse bør kanskje også finne en plass tidligere i studieprogrammet for å gi fullt utbytte av et kurs i alternativ og supplerende kommunikasjon.

Nivået av kurset ble lagt innenfor det som er tilsvarende krav ved logopedutdanningen i Sverige, som er en utdanning på lavere grad, men med mindre omfang. Videre måtte tema som kommunikasjonsutvikling og klassifisering av funksjonsnedsettelse inngå fordi dette var materiale som studentene var usikre på, og som trengs for å drøfte kommunikasjonsbehov og bruk av ASK. Når noen av deltageren rapporterer at nivået var «høyt» er det en refleksjon av at forkunnskapene ikke var helt hvor vi hadde forventet så langt ut i studiet.

Kursdeltagerne var i varierende grad klar for å ta ansvar for pbl-gruppen som læringsarena på egenhånd, og det må vurderes enten å forberede studentene bedre for en slik selvstendig rolle i foregående kurs, eller tilby en tettere oppfølging for pbl-arbeidet også i en slik tilvalgsekvens.

Det vil i fremtiden være på sin plass å ha materialet for pbl-arbeidet og hjemmeeksamen klart i så god tid at det kan omsettes til norsk, men i denne sammenhengen ble fokus for forberedelsene i større grad å finne et passende nivå og omfang av materiale for et fempoengs påbygningskurs innenfor de rammene som var gitt.

Læringsutbyttet, slik det fremkommer i eksamensbesvarelsene, viser godt samsvar med utbytteformuleringene i kursbeskrivelsen, og utbyttet vurderes også som meget høyt for deltagerne

sett under ett. Besvarelsene gav ingen holdepunkter for at innholdet i eksamensoppgavene ikke ble forstått på en adekvat måte. Arbeidet med hjemmeeksamen utgjorde en vesentlig del av læringsformen i kurset, med refleksjoner rundt bruken av ASK i ulike sammenhenger, og eksamensformen gav godt svar på i hvilken grad den enkelte studentene hadde oppnådd læringsutbyttet og utgjorde også et realistisk scenario for logopeders arbeid innenfor dette feltet. Alternativt kunne dette vært inkludert som et arbeidskrav i kurset, og med en kunnskapstestende eksamen som alternativ avslutning på kurset, men det vurderes som om den valgte modellen utgjør en bedre pedagogisk og ressursmessig løsning.

En innføring i ASK bør kanskje prioriteres til å få en permanent plass i studieplanen for logopedutdanningen

Arve Asbjørnsen

Professor, emneansvarlig

Vedlegg: evalueringsprotokoll

#1 Hvordan opplevde du kvaliteten på undervisningen? (choice)

svært bra: 1

bra: 4

mindre bra: 1

•#2 Hvordan opplevde du nivået på undervisningen? (choice)

høyt: 3

passelig: 3

•#3 Dekket den foreslåtte litteraturen målsettingen for kurset? (choice)

svært bra: 1

bra: 4

mindre bra: 1

•#4 Hvordan opplevde du omfanget av litteraturen? (choice)

mye: 2

passelig: 4

•#5 Hvordan opplevde du nivået på litteraturen? (choice)

passelig: 6

•#6 Kurset har et omfang av 5 studiepoeng, tilsvarende fire ukers fulltidsarbeid. Hvordan opplevde du arbeidsmengden på kurset? (choice)

altfor stor: 2

stor: 3

passelig: 1

•#7 Bidro undervisningen til at du fikk en bedre forståelse for alternativ og supplerende kommunikasjon? (choice)

mye: 3

passelig: 2

lite: 1

•#8 Hvordan har utbyttet ditt vært av Logo 325, alterantiv og kompletterende kommunikasjon? (choice)

bra: 5

mindre bra: 1

•#9 Er det noe i punkt 8 du ønsker å utdype (text)

2014-12-03 X: Nei

2014-12-04 X: Nei

2014-12-05 X: Lærte mye av foreleser!

2014-12-05 X: Jeg har lært mye gjennom dette kurset og føler jeg sitter igjen med verdifull kunnskap som jeg ellers ville vært foruten. Jeg har fått en større forståelse for flere brukergrupper der kommunikasjon er en utfordring, og hvordan logopedene kan bidra til økt kommunikasjon hos mennesker der forutsetningene er annerledes enn brukergruppene jeg kjente til fra før.

2014-12-05 X: Jeg synes at det var for alt for mye fokus på bliss. Jeg ville gjerne sett at mer av forelesningene var rettet mot for eksempel autisme og afasi.

2014-12-08 X: Jeg skulle ønske det var mer fokus på tegn til tale og bruk av apper og dataprogram som støtte i kommunikasjonen.

•#10 Hvordan var læringsutbyttet ditt av PBL-arbeidet i tilknytning til kurset? (choice)

bra: 2

mindre bra: 4

•#11 Er det noe i punkt 10 du ønsker å utdype? (text)

2014-12-03 X: Nei

2014-12-04 X: Nei

2014-12-05 X: ..

2014-12-05 X: Kunnskapen jeg sitter igjen med er hovedsaklig fra selvstudium, og fra diskusjonsoppgaver i undervisningen, som jeg opplevde som svært bra da de stimulerte til refleksjon og diskusjon. Presentasjonene vi hadde etter PBL-arbeid var også en fin anledning til å diskutere temaet. Ellers var innledende og siste forelesning gode for forståelsen av ASK. Når det er sagt, synes jeg IKKE eksamensformen gav noe som helst økt læringsutbytte utover det undervisningen og selvstudium gjorde. Omfanget av den og arbeidet som ble lagt ned for å besvare den tilsvarte mye mer enn de 5 studiepoengene som var forespeilet, men var mest en kilde til frustrasjon enn kilde til økt læringsutbytte. Læringsmålene var uklare, og jeg stiller spørsmålsteget til relevansen ved å beskrive medisinske diagnoser og syndromer, da 1/3 av eksamen handlet om dette. Også det å utforme "gule lapper" var noe jeg hadde store problemer med å skjønne både hvorfor vi ble eksaminert i, og hvordan en skulle løse dette i APA format. Eksamensformen bar preg av å være utarbeidet som diskusjonsoppgaver, og ikke minst å komme fra en annen institusjon enn vårt eget institutt. Jeg mener eksamensformen er bra, men den kunne ha begrenset seg til én enkelt case (i motsetning til de 7 vi fikk), uten at dette hadde gått ut over mitt læringsutbytte, eller min mulighet til å vise at jeg har innfridd læringsmålene.

2014-12-05 X: Vi trodde at vi bare skulle sitte i klasserommet og diskutere, men så viste det seg at det var en presentasjon, som vi ikke var forberedt på. Formen på dette opplegget var for så vidt ganske spennende, men det var også litt uklart hva som skulle stå på de gule lappene, eller den siste a4-siden. Skulle gjerne sett at dette også var rettet mot afasi, autisme etc.

2014-12-08 X: Jeg hadde lært mer med flere forelesninger, foretrekker det fremfor PBL. Eventuelt hatt flere praktiske øvelser i PBL-en.

•#12 Dersom kurset i alternativ og kompletterende kommunikasjon skal settes opp på nytt, hva bør etter din mening da beholdes, og hva bør endres? (text)

2014-12-03 X: Eksamen var alt for omfattende med tanke på at det er et 5-poengsfag, og spørsmålene, dog konkrete og greie, var også alt for omfattende. 5000 ord er for mye for 5-

poengsfag, og spørsmålene var alt for omfattende til at vi "bare" hadde 5000 ord. Senk antall ord og antall spørsmål/hvor omfattende spørsmålene er.

2014-12-04 X: Eksamensoppgaven bør være tilgjengelig på norsk, og omfanget av eksamen bør være mye mindre. Selve kurset hadde passende mengde, men eksamen var svært omfattende og krevende.

2014-12-05 X: Svært synd at vi ikke fikk eksamen på norsk, selv om vi ytre ønske om det! "Vi bør forstå svensk" var svaret vi fikk. Det er ikke lett å forstå alle ord på svensk. Dette førte til flere misforståelser i oppgaveteksten! Vi har krav på å få eksamen på norsk!

2014-12-05 X: Jeg synes det er viktig å ha med dette emnet i undervisningsplanen, da det dekker et område som i svært liten grad dekkes av noen andre tema vi er innom. Når vi først skal lære om ASK, burde fokuset derimot vært noe bredere, slik at en virkelig fikk kjennskap til ULIKE kommunikative hjelpemidler, og ikke bare én type hjelpemiddel. Det ble i undervisningen fokusert utelukkende på kommunikasjonsystemet bliss, og selv om jeg skjønner viktigheten av å kjenne til dette, er kurset likevel for kort til at en kan lære annet enn grunnprinsippene bak systemet. Da logopedutdanningen i Bergen ikke bygger på spesialpedagogikk synes jeg det blir rart å fokusere utelukkende på et kommunikasjonsmiddel som brukes i spesialpedagogisk sammenheng. Det var imidlertid stor interesse på kullet for å lære mer om tegn-til-tale, og jeg tror et innføringskurs i dette kommunikasjonsmiddel kunne være nyttig for oss når vi kommer ut i arbeid, da det er noe en kan ta i bruk umiddelbart, og vi har større sannsynlighet for å møte den aktuelle brukergruppen etter endt utdanning.

2014-12-05 X: Det bør være mindre bliss, og mer rettet mot temaer fra LOGO320.

Eksamensoppgaven var mildt sagt dårlig. Det var en ekstra belastning med svenske faguttrykk og jeg forstår ikke hvorfor vi måtte bruke mye av tiden på å søke opp alle disse sjeldne lidelsene, så akkurat det var ganske skuffende. Foreleseren, forelesningene og den grønne boken var bra, men jeg ser ikke for meg å jobbe med verken cerebral parese eller bliss, og det tror jeg ikke at noen av de andre gjør heller.

2014-12-08 X: Eksamen var for vid. Det var altfor mange ulike kasus som hadde veldig sjeldne diagnoser. Jeg skulle ønske eksamen hadde vært mer spisset og med færre kasus, slik som hjemmeeksamen var i vår. Da føler jeg at en lærer mer av eksamen iallefall.